

ИЗХ.№ 306/05.06.2019г.

ДО:

ДОЦ. ИВАН ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КЕВР

Г-ЖА ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА
МИНИСТЪР НА ЕНЕРГЕТИКАТА

Г-Н НАСКО МИХОВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА „АЕЦ КОЗЛОДУЙ“ ЕАД

КОПИЕ ДО:

Г-Н ВАЛЕНТИН НИКОЛОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО ЕНЕРГЕТИКА В НС

Г-Н ПЕТЪО ИВАНОВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА „БЕХ“ ЕАД

Г-Н ПЕТЪР ИЛИЕВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА „НЕК“ ЕАД

Относно: проект на доклад за утвърждаване на цени в сектор „Електроенергетика“ за периода 01.07.2019 – 30.06.2020

Уважаеми г-н Иванов,
Уважаема г-жо Петкова,
Уважаеми г-н Михов,

Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори (БФИЕК) обединява 34 от най-големите и енергоемки предприятия в България, които отговарят за повече от 90% от индустриалното потребление и са основната група крайни клиенти на свободния пазар за електрическа енергия в страната.

С настоящето становище изразяваме консолидираната позиция на предприятията, членуващи в БФИЕК с оглед действащото състояние на пазара за едро за електрическа енергия и очакваните ефекти от публикувания проект на доклад за утвърждаване на цени в сектор „Електроенергетика“ за периода 01.07.2019г. – 30.06.2020г.

В резултат на предложениия доклад очакваме удар върху енергоемките предприятия в няколко аспекта, от които ще отбележим два: ново поскъпване на електроенергията и намаляване на ползваната отстъпка за зелена енергия.

На така наречения свободен пазар и през следващата регулаторна година 15-16 Твтч ще се търгуват по защитени цени. Това е 50% от вътрешния пазар. „Спасяването“ на цените за регулирания пазар ще доведе до:

- увеличен дефицит на електроенергия за годишни договори
- ново засилване на кръстосаното субсидиране от свободния пазар към регулирания пазар.
- загуба на конкурентноспособност на предприятията
- манипулиране на цените на свободния пазар от мрежовите оператори, защото те ще купят електроенергия от свободния пазар, но на каквато и да е цена, която КЕВР им признава за разход и ги компенсира.
- цени на едро по-високи от цени на дребно
- отлив на инвестиции от българската икономика към трети страни
- загуба на икономически растеж
- невъзможност на българския бизнес да осигури по-високи заплати
- изтичане на човешки капитал към по-конкурентни икономики

БФИЕК категорично настоява за :

1. Незабавно прекратяване изкуственото задържане на достъпни количества енергия за дългосрочна доставка на свободен пазар. Спешно въвеждане на императивен механизъм за осигуряване от АЕЦ Козлодуй на приоритетни количества бандов товар с дългосрочна доставка за енергоемките предприятия в страната на централизирания пазар за двустранни договори.

2. Сделките за технологични загуби да се реализират единствено при свободно договорени цени, без компенсаторен механизъм, който да изкривява ценовите нива на пазар „Ден-напред“ на БНЕБ.

3. Спешна следваща стъпка към либерализация в съответствие с препоръките на Световната банка. Още от 1 юли 2019 г поне 30% от количествата за регулирания пазар да се набавят по свободно договорени цени. През следващата регулаторна година делът да бъде увеличен на 60% и следващата на 100%. Незабавно излизане на свободен пазар за всички стопански потребители на ниско напрежение. Прекратяване на нелоялното кроссубсидиране между отделните категории стопански потребители.

4. Категорично увеличение на цените на регулиран пазар, което да отговаря на реалната тежест от Схемата за търговия с емисии на ЕС. Необходимо е равно поемане

цените на квоти емисии Co₂ от всички категории крайни потребители. Наблюдава се продължаване на кроссубсидирането от АЕЦ (при нулеви емисии Co₂) по отношение на битовите потребители, при определена цена от 53,90 лв./мвтч, което е далеч от пазарната цена.

5. Целесъобразно управление на производствените мощности от НЕК за покриване на товаровия профил на регулиран пазар. Предотвратяване на изкуствения недостиг на регулиран пазар, което да коства ликвидност на свободния сегмент и екстремни изкривявания на балансиращия пазар, в т.ч при функционирането на студен резерв.

6. Спешно стартиране на интегриран интрадей пазар между България и Румъния за осигуряване на ликвидност на този сегмент на свободния пазар.

7. Прекратяване прилагането на дългосрочните договори за изкупуване на електроенергия.

8. Пълно освобождаване на капацитети за внос и износ на електроенергия от всички граници.

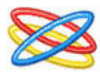
9. Компенсиране на енергинтензивната индустрия в съответствие с европейските регламенти за:

- субсидиите за зелена енергия

- субсидиите за енергия от ВЕКП

- индиректното поскъпване на електроенергията в резултат на емисиите, купувани от ТЕЦ-овете на въглища

10. Равнопоставено участие на потребителите и производители в търговете на ЕСО за осигуряване на сигурността на електроенергийната система. Нотификация на механизмите за резервиране на електроенергийната система.

В детайли, излагаме нашите аргументи по горепосочените точки :

I. Състояние на пазара за електрическа енергия към полугодieto на 2019 г. - изкуствен недостиг и липса на предлагане на базова енергия за дългосрочна доставка.

Пазарът се намира в критичния период на годината, през който базовата индустрия договаря електрическата енергия, необходима за функционирането на фабриките. Въпреки това и въпреки уверението на отговорните институции за поетапно увеличение на ликвидността на свободен пазар, към днешна дата отсъства каквото и да е предлагане на дългосрочни продукти, от жизнена необходимост за големите индустриални консуматори. Последните търгове, проведени от основната генерираща базова мощност „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД са от м. януари и са с период на доставка до края на 2019 г., при общ товар 170 MW и среднопретеглени цени от 96 лв./мвтч., далеч от определената за действащия период прогнозна пазарна цена от 70 лв./мвтч. Съгласно докладите на БНЕБ за първите четири месеца на 2019 средната цена за базов товар е в рамките на 91,8 лв./мвтч., а за полугодieto ще достигне стойности под 89 лв./мвтч. Не считаме за валиден аргумент липсата на яснота относно количествата за разполагаемост за регулиран пазар на АЕЦ като причина за „забавяне“ на търговете на платформата за двустранни договори на БНЕБ, когато това е единствения способ за покупка на базова ел.енергия в дългосрочен план. При така определената нетна електрическа енергия от 3 твтч. за регулиран пазар, АЕЦ разполага с 12 твтч., които да реализира на свободен пазар, спазвайки конкурентно поведение без прилагане на механизми за господстващо положение. За сравнение, в периода през м.май 2018г. - юни 2018г. АЕЦ е иницирал тридесет и два търга, от които дванадесет през м. май. В този период са реализирани общо около 235 MW от АЕЦ с едногодишен период на доставка (30.06.2019г). С оглед изложеното, лишаването на енергоинтензивната индустрия от предвидимост за дългосрочна покупка на електрическа енергия (**в действащата пазарна реалност ни се налага да възприемем една година за дългосрочна сделка**) е от реално естество да изкриви ценовите нива на свободния пазар, водейки до стойности далеч от определените в прогнозната пазарна цена от КЕВР. Това позволява възможност за спекулация по отношение на основната категория крайни клиенти, които са задължени да участват на свободен пазар. Нещо повече, в създадените „пазарни“ условия на недостиг на енергия с дългосрочна доставка, енергоинтензивната индустрия се превръща в рисков потребителски профил за търговците на електрическа енергия, които отбягват категоричното гарантиране на необходимите количества при предвидими и равномерни ценови нива. През последната повече от половин година БФИЕК настоява за въвеждането на

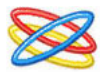

стандартизирани продукти на ЦПДД на БНЕБ, което да позволи повече гъвкавост за крайните клиенти на организиран пазар и да подейства като допълнителен импулс за търгуване на средносрочни и дългосрочни количества.

Категорично възразяваме срещу изкуственото забавяне и задържане на достъпни количества от АЕЦ Козлодуй в период, който е решаващ за функционирането на базовата индустрия в България. Настояваме за императивното въвеждане (на законово и подзаконово ниво) на механизъм за осигуряване на дългосрочна енергия от АЕЦ на ЦПДД на БНЕБ, наред със стандартизирани продукти, което да гарантира достатъчно предлагане на бандов товар, от първична необходимост за енергоемките производства, най-вече в критичните за договаряне периоди на годината. При пренебрегване на последното, считаме че отговорните институции създават всички необходими предпоставки за злоупотреба с господстващо положение и нелоялна конкуренция, посредством създаването на очаквания в търговските участници за средносрочен и дългосрочен дефицит на електрическа енергия. В допълнение към гореизложеното – настояваме за въвеждане на конкретни стабилизиращи мерки по отношение на сделките за технологични загуби, реализирани от мрежовите оператори. Съгласно Наредбата за регулиране цените на електрическата енергия, последните разполагат с възможност за компенсация на разликата при утвърждаване на необходимите годишни приходи (всеки следващ период), която реално им позволява отклонение от референтните стойности, определени от КЕВР при сключване на сделки за технологични загуби. На практика тази категория участници не се съобразяват с горна граница на сключване на сделките на ЦПДД, нито от прибягване до пазар ден-напред, което повишава рязко търсенето и помпа ценовите нива. Пълната компенсация гарантирана от КЕВР означава необосновано надуване на цените от мрежовите оператори, което базовата индустрия не може да поеме, защото работи в жестока конкуренция.

II. Следваща стъпка към разширяване на свободен пазар. Кръстосано субсидиране между регулиран и свободен пазар – привилигирано третиране на стопанските потребители на ниско напрежение. Необходимост от равно покриване на разходите за въглеродни емисии от всички категории крайни клиенти.

Отново сме свидетели на пренебрегване на принципа закрепен в чл. 31 от закона за енергетиката и изискванията на Трети енергиен пакет, а именно – недопускане на кръстосано субсидиране между отделните категории крайни клиенти. В условията на прогресивно нарастващи цени на квоти въглеродни емисии, което се използва като основен аргумент за увеличение цената на нетната електрическа енергия в България,

регулираният (защитен) пазар остава изолиран от действителните ефекти на нисковъглеродния преход. Ръстът на цените на свободен пазар е над 30% в сравнение с миналогодишните нива, като в същото време този на регулиран пазар се предвижда да не надхвърли 3,5 %. Нещо повече, битовите потребители на регулиран пазар продължават да бъдат кроссубсидирани и изолирани от тежестта на емисиите CO₂, не само чрез крайната цена на ел.енергията за регулиран пазар. Кръстосано субсидиране е налице и по отношение на индивидуалната цената на АЕЦ Козлодуй (**който има близо до нулеви Co₂ емисии**). Централата има определена цена в размер на 53,90 лв./мвтч. за регулиран пазар, при последно реализирани среднопретеглени цени на търговете на свободен пазар от 97 лв./мвтч. от същия производител (както стана ясно по-горе). Кой точно разходи поема индустрията през цена, надхвърляща с близо 80 % определената от Регулатора като достатъчна (с включен дори минимален марж) за АЕЦ ? За поредна година ставаме свидетели задържането на абсурдната тенденция цената на едро да надхвърля в пъти цената на дребно. Обстоятелство, в което отсъства каквато и да е икономическа логика, и което не се наблюдава никъде в ЕС, както и в пълно нарушение на европейските директиви.

Поради съзнателното и целенасочено прехвърляне на цялата тежест от квотите въглеродни емисии на свободен пазар, в комбинация с възможностите по действащото законодателство, близо 15 хиляди стопански потребители мигрираха обратно на регулиран пазар през зимните месеци в края на 2018 и началото на 2019, когато създаденият изкуствен дефицит на свободен пазар (поради недостиг на регулиран) предизвика цени за базов товар на спот-пазара от 110 – 210 лв./мвтч. В тези условия енергоемката индустрия на средно и високо напрежение се намира в неравнопоставено положение, за сметка на стопанските потребители, за които съществува нормативна възможност за постоянна миграция между регулиран и свободен пазар, в зависимост от ценовите сигнали. Считаме, че това е огромна предпоставка за допълнително изкривяване на пазара, като тежестта и ефектите от това изкривяване се поемат единствено от енергоинтензивните предприятия на свободния сегмент.

С оглед изложеното призоваваме за спешно приемане на мерки, които да задължат всички стопански потребители на ниско напрежение да участват само на свободен пазар.

Настояваме за равно поемане на тежестта от цените на квотите емисии парникови газове от всички категории крайни клиенти. Абсолютно несериозно и необосновано е

да се твърди, че увеличението за регулиран пазар от 3,5 % (реално в рамките на инфлационните процеси) е в резултат от това обстоятелство, докато в същото време ръстът на свободен пазар е над 30 %. Нарушаването на принципа за кръстосано субсидиране в полза на битовите потребители не може да продължава в тези условия на пазара най-вече с оглед средносрочните прогнози за цените на квоти емисии Co₂. Тежестта от структурата на Фаза 4 на Схемата за търговия с емисии на ЕС (ЕСТЕ) ще продължи да се засилва в периода 2021-2030, а ефектите ѝ ще са убийствени за икономиките на държавите, които са силно зависими от производство на ел.енергия от кондензационни централи (ТЕЦ).

Поемането на експертна отговорност при засилващите се тежки ефекти на ЕСТЕ изисква категорично и навременно предприемане на мерки. Закъснението ще е пагубно за българския електроенергиен пазар, а ефектите за икономиката са непрогнозируеми. Категорично се обявяваме за понасяне на пълната тежест от Co₂ емисиите от всички категории потребители, включително чрез реално необходимото увеличение на цените на регулиран пазар и битовите потребители.

III. Управление на производствените мощности за регулиран пазар, отражение върху балансиращ пазар и студен резерв.

С оглед създалия се недостиг през зимния период и определени периоди от последния месец, за пореден път обръщаме внимание на необходимостта от правилно разпределяне на производствените мощности за регулиран пазар от обществения доставчик. Последното е от решаващо значение за стабилността и ликвидността на свободен пазар. Категорично призоваваме за целесъобразното използване на производство от ВЕЦ и ПАВЕЦ единствено в пиковата зона на товарния профил на регулиран пазар, след изчерпване на възможностите за диспечирание на кондензационните централи между бандовата и пиковата зона. В противен случай ставаме свидетели на „лишаване“ на количества ел.енергия от свободен пазар, поради „недостига“ на защитения пазар. В резултат на това, ценовите нива на пазар ден-напред бележат скокообразен ръст, което се отразява и на пределните цени на балансиращата енергия за регулиране нагоре, съгласно избраната от КЕВР методология. Цената за регулиране надолу пък е занижена до 0,00 лв./мвтч, противно на логиката за осигуряване на минимален излишък в електроенергийната система. С оглед описаните пазарни условия остава абсолютно непредвидимо и непрозрачно активирането на мощности студен резерв, които получават цена за произведена нетна електрическа енергия по механизъм сходен на този за определяне на пределната цена за

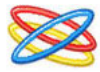

балансираща енергия (2,5 x цена за базов товар на пазар ден напред на БНЕБ за съответния ден), което в определени дни на недостиг би могло да доведе до стойности от 350 – 400 лв./мвтч. Нещо повече – разходите за ел.енергия произведена от студен резерв, за балансиране на системата в условията на недостиг отново са прехвърлени към крайните потребители в цените за мрежови услуги.

IV. Цена Задължения към обществото и разпределение на приходите във ФСЕС

Изключително сме изненадани от рязкото преразпределение на разходите, които следва да бъдат компенсирани през цена „Задължения към обществото“. Наблюдава се изменение в относителната тежест на различните компоненти на цена ЗкО, най-вече във ВЕИ и ВЕКП компонентите. Видно от таблицата приложена към доклада на КЕВР (стр.29) ВЕИ компонентата бележи спад с едва 1,79 лв./мвтч, в сравнение с миналата година (23,79 на 22,00 лв.), което е изненадващо предвид значителния ръст от 19 лв./мвтч. (от 70 лв. на 89 лв.) в прогнозна пазарна цена (ППЦ). Следвайки тенденцията от миналия регулаторен период, цените които ще бъдат реализирани от ВЕИ са от естество да надхвърлят значително заложената прогнозна цена, като това ще доведе до по-големи приходи във ВЕИ производителите едновременно от пазарно-постигнатите цени, и от премиите, определяни като разлика между утвърдените от КЕВР групови цени и тези по преференциалните договори. През текущия регулаторен период ВЕИ-тата на свободния пазар получиха огромно надплащане на държавна помощ, тъй като реализираха електроенергията на завишени цени, далеч от определените от КЕВР като референтни за съответните групи ВЕИ. Същото се очаква и през новата регулаторна година 2019-2020. Следователно премиите трябва да бъдат занижени с оглед спазване на основния принцип за държавни помощи – пропорционалност. Същото следва и за разходите за компенсация на ВЕКП, но въпреки това те се увеличават от 7,61 на 9,00 лв./мвтч. Напомняме, че във връзка с ВЕКП все още се очаква произнасяне от ЕК за съответствие на механизма с Насоките за опазване на околната среда и енергетиката 2014 – 2020. В същото време, компонентите на ТЕЦ Марица изток 1 и ТЕЦ Марица изток 3 претърпяват незначителна промяна, като общата им стойност е в размер на 15,42 лв./мвтч, което е намаление с едва 0,94 лв./мвтч. Тази стойност ще продължи да оказва ефект върху всички крайни потребители.

В директивата за ЕСТЕ и транспонираните текстове в Закона за ограничаване изменението на климата е записано, че държавите членки сами определят как да използват приходите от търгове на квоти емисии парникови газове, като 50% се използват за изчерпателно изброени мерки, едва една от които е „8. развитие на

възобновяемите енергийни източници с оглед спазване на ангажимента на Европейския съюз за 20-процентно използване на енергия от възобновяеми енергийни източници до 2020".

Към днешна дата България преизпълнява процента на произведена електрическа енергия от ВЕИ в общия производствен дял. Настояваме за по-справедливо разпределение на приходите от Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, което да намали по равномерен начин всички компоненти от цена ЗкО. Призоваваме и за засилен контрол и приемане на мерки срещу реализиране на надвзет приход от ВЕИ производителите, при постигнатите реални цени на свободния пазар за електрическа енергия.

С оглед всичко изложено в настоящата позиция призоваваме за рационално приемане на посочените спешни мерки, които да доведат до уравнивяване на пазарната среда. Прогресивните тенденции на Схемата за търговия с емисии на ЕС ще продължават да засилват натиска върху държавите пряко зависимо от кондензационни мощности.

Категорично отказваме да бъдем единствения адресат на цялата тежест, в условията на абсолютно непредвидимост и съмнения за нелоялни практики при функционирането на свободния пазар за електрическа енергия.

С уважение,

05.06.19г.

гр. София

Константин Делисивков
Изпълнителен директор
Член на УС на БФИЕК